

Tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa maidir le Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le pacáistíocht agus dramhaíl ó phacáistíocht, lena leasaítear Rialachán (AE) 2019/1020 agus Treoir (AE) 2019/904 agus lena n-aisghairtear Treoir 94/62/CE

(COM(2022) 677 final — 2022/0396 (COD))

(2023/C 228/16)

Rapóirtéir: **István KOMORÓCZKI**

Comhrapóirtéir: **Panagiotis GKOFAS**

Comhairliúchán	Parlaimint na hEorpa, 13.3.2023 An Chomhairle, 8.3.2023
Bunús dlí	Airteagal 114 agus Airteagal 304 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh
Rannóg atá freagrach	Talmhaíocht, Forbairt Tuaithe agus an Comhshaol
Dáta a glactha sa rannóg	13.4.2023
Dáta a glactha sa seisiún iomlánach	27.4.2023
Seisiún iomlánach Uimh.	578
Toradh na vótála	
(ar son/in aghaidh/staonadh)	153/0/1

1. Conclúidí agus moltaí

1.1. An dramhaíl atá á giniúint ag an bpacáistíocht, is rud é a bhfuil méadú air ar fud an domhain, agus is baol mór é sin dár sláinte, dár saol, dár ngeilleagair agus don phláinéad, nuair nach ndéantar í a bhainistiú i gceart. Dá bhrí sin, is díol sásaimh do Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa (CESE) an tionscnamh seo agus iarrann sé ar an gCoimisiún Eorpach aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna a bhaineann le pacáistíocht, le dramhaíl ó phacáistíocht agus le beartais phacáistíochta ar bhealach comhordaithe agus na rialacha a chomhchuibhiú ar fud an Aontais.

1.2. Tá gá le bearta beartais fianaisebhunaithe má táthar chun an toradh is fearr is féidir a bhaint amach ó thaobh an chomhshaoil de. Deis atá i ndúshlán an athraithe aeráide don Aontas Eorpach bonn tionsclaíoch inbhuanaithe a thógail a bheidh dírithe ar an todhchaí. Molann CESE gach tionscnamh beartais atá ar na bacáin a bhunú ar fhianaise eolaíoch agus tuiscint fhónta ar an tionchar iarbhrí a bheidh acu ar an gcomhshaol. Is cabhair straitéiseach é úsáid mhodheolaíoch an Mheasúnaithe Saolré a mholadh mar uirlis chun athbhreithniú a dhéanamh ar an tionchar a imríonn táirgí ar an gcomhshaol i rith a saolré iomláine.

1.3. Tá CESE i bhfách leis na hiarrachtaí atá á ndéanamh faoi láthair chun dramhaíl ó phacáistíocht a laghdú, ós rud é go bhfuil tionchar an-diúltach aici ar an gcomhshaol. Ag an am céanna, is oth leis nach n-áirítear sa togra anailís chríochnúil ar na tionchair a mheasfar a bheidh aici ar an gcomhshaol, ar shláinte an duine agus ar oibreoirí eacnamaíocha. Tá ról lárnach ag an bpacáistiú maidir le sábháilteacht, sláinte agus cáilíocht bia a áirithiú. Ón taobh sin de, ba cheart aghaidh a thabhairt ar chosaint an chomhshaoil agus ar shábháilteacht tomhaltóirí leis an rialachán nua.

1.4. Cuireann CESE i bhfios go láidir nach iad an athúsáid agus an t-athlónadh na roghanna is fearr ná baol air, ó thaobh an athraithe aeráide agus an chomhshaoil de. Mar gheall ar an achar fada atá le dul i gcomparáid leis an mbailiú agus athchúrsáil áitiúil, beidh tionchar diúltach ag an lóistíocht mhéadaithe ar chúrsaí. Trí bhuidéil in-athlonta nó earraí boird in-athúsáidte a ghlanadh, méadaítear idiú fuinnimh, astaíochtaí agus úsáid an uisce. Arís eile is oth le CESE nach ndearnadh measúnú tionchair cuí.

1.5. Is léir go mbeidh an tionchar eacnamaíoch ag brath ar fhocláíocht bheacht na ngníomhartha tarmligthe atá beartaithe, gníomhartha a ghlacfar faoi cheann cúig bliana tar éis ghlacadh an rialacháin, agus faoi cheann an ama sin amháin. Ós rud é nach mbeifear ar an eolas faoi pharaiméadair nithiúla na rialacha go dtí go nglacfar an rialachán atá beartaithe, cruthaítear a lán éiginnteachta i gcúrsaí gnó agus riosca tromchúiseach don timthriall infheistíochta agus nuálaíochta.

1.6. Tá an Coiste ag iarraidh ar na geallsealbhóirí ábhartha uile, amhail comhpháirtithe an idirphlé shóisialta, oibreoirí eacnamaíocha, oibrithe, tomhaltóirí, eagraíochtaí cosanta tomhaltóirí, eagraíochtaí comhshaoil agus Ardán Eorpach Gheallsealbhóirí an Gheilleagair Chiorclaigh a bheith rannpháirteach i gcur chun feidhme an rialacháin nua. Níor cheart ualaí riaracháin nó oibríochtúla nach bhfuil gá leo a chur ar FBManna mar gheall ar thrasú an rialacháin nuashonraithe ina reachtaíocht náisiúnta. I ndáil leis an méid sin, tá sé tábhachtach a áirithiú go mbeidh na spriocdhátaí don chur chun feidhme agus don teacht i bhfeidhm leordhóthanach. Tá sé á chur in iúl ag CESE go gcuireann an rialachán Airteagal 26 in ionad ról na hathchúrsála a bunaíodh leis an bpacáiste um an ngeilleagar ciorclach, airteagal a chuirtear i bhfeidhm go díreach maidir leis na hoibreoirí eacnamaíocha uile, is cuma cé acu atá nó nach bhfuil sé éifeachtúil ó thaobh an chomhshaoil de, mar aon le srian forfheidhmithe ar úsáid pacáistíochta, beag beann ar cibé acu a bheidh nó nach mbeidh guais ann don tsláinte nó meath ar an gcomhshaoil mar thoradh air.

1.7. Maidir leis an gcritéar “athchúrsáil ar scála”, molann CESE céatadán atá beartaithe maidir le dramhaíl ó phacáistíocht a athchúrsáiltear ar scála (pacáistíocht a bhailítear, a shórtáiltear agus a athchúrsáiltear sna Ballstáit) a ardú ó 75 % go 90 % de dhaonra an Aontais, agus, ag an am céanna, dhá thrian de Bhallstáit an Aontais ar a laghad a chumhdach faoi 2030 d’fhonn cur chun feidhme éifeachtach a bhaint amach. Tá an Coiste i bhfách freisin le cur chun feidhme grád feidhmíochta in-athchúrsáilteachta agus le deireadh a chur de réir a chéile faoi 2030 leis an bpacáistíocht Grád E is measa feidhmíocht.

1.8. Molann CESE nár cheart cuimhneamh ar spriocanna éigeantacha maidir le hábhar athchúrsáilte a chur i bhfeidhm ach amháin maidir le hábhar sonrach pacáistíochta, i gcás ina mbainfí breis úsáide as ábhar athchúrsáilte (e.g. plaistigh) dá bharr. I gcás pacáistíocht cruach, bheadh spriocanna éigeantacha maidir le hábhar athchúrsáilte an-díobhálach agus d’fhéadfadh sé go gcuirfí isteach ar mhargadh na dramhaíola cruach dá bharr. Ina theannta sin, ba cheart a áireamh sna critéir maidir le hin-athchúrsáilteacht pacáistíochta na ceanglais maidir le dearadh le haghaidh athchúrsála, bailiú ar leithligh, sórtáil éifeachtach, agus in-athchúrsáilteacht an ábhair arís agus arís eile. Ina theannta sin, ba cheart aon spriocanna laghdaithe dramhaíola atá beartaithe a leagtar síos sa rialachán a shocrú in aghaidh an ábhair (spriocanna a bhaineann go sonrach le hábhar), agus a sainiúlachtaí agus a rátaí athchúrsála á gcur san áireamh.

1.9. Tá CESE in amhras freisin faoina éifeachtaí a bheadh sprioc chothrom 15 %, ós rud é go mbeadh tionchar idirdhealaitheach aige sin ar thomhaltóirí ó thíortha a bhfuil táirgeadh réasúnta íseal in aghaidh an duine acu maidir le dramhaíl ó phacáistíocht. Léiríonn figiúirí staidrimh go bhfuil an táirgeadh dramhaíola ó phacáistíocht i dtíortha ina bhfuil tomhaltas níos airde, suas le trí oiread níos airde ná mar atá i dtíortha ina bhfuil an ráta tomhaltais íseal, ach meastar go laghdóidh gach tír scun scan an méid pacáistíochta in aghaidh an tomhaltóra faoi 15 %. Ina ionad sin, ba cheart an sprioc a ríomh ar bhonn líon na n-áitritheoirí, na gníomhaíochta eacnamaíche, an táirgthe thionsclaíoch agus ioncam na n-áitritheoirí.

1.10. Tá CESE ag iarraidh go ndéanfaí scéimeanna cosanta agus tacaíochta (oideachas poiblí, oiliúint, cómhargáil, scéimeanna cúitimh, agus aistrithe chuig tionscail eile) a chur i bhfeidhm agus a fhorfheidhmiú le haghaidh oibrithe atá fostaithe sna tionscail sin atá ag athrú agus a ndéanfaidh cur chun feidhme an rialacháin athbheithnithe difear dóibh go luath.

1.11. Molann CESE do na Ballstáit straitéisí a sheoladh lena dtionscail deisiúcháin agus a siopaí deisiúcháin a fhorbairt trí dhreasachtaí a chur ar fáil chun infheistíocht a dhéanamh i meaisíní deisiúcháin, trí phraghas na bpáirteanna spártha a laghdú, agus trí shineirgí a chruthú in earnálacha éagsúla.

1.12. Is tionscal atá ag forbairt go tapa é tionscal na pacáistíochta agus lear mór daoine fostaithe ann. Dá bhrí sin, tá sé riachtanach go ndéanfaí measúnuithe tionchair agus faireachán dícheallach ar na rialacháin nua ar bhonn rialta sna Ballstáit, bíodh sin ar leibhéal an rialtais láir nó ar leibhéal an rialtais áitiúil, ós rud é go bhfuil siad ríthábhachtach chun measúnú a dhéanamh ar na tionchair ar inmharthanacht eacnamaíoch, ar áiteanna oibre agus ar inbhuanaitheacht comhshaoil.

1.13. Iarrtar ar an gCoimisiún Eorpach creat difreáilte saincheaptha a ghlacadh chun straitéisí pacáistíochta le haghaidh táirgí éagsúla a mheas, faireachán a dhéanamh orthu agus iad a chur i gcomparáid le chéile. Chun méid na dramhaíola ó phacáistíocht a laghdú, ba cheart measúnú rialta a dhéanamh ar an ngá iarbhair atá le pacáistiú, agus ba cheart athmhachnamh a dhéanamh ar na réitigh bharrfheabhsaithe. Maidir leis na córais náisiúnta aisíoca earlaise atá ag feidhmiú go maith, ba tábhachtach teacht ar bhealaí ina bhféadfaí leanúint d’úsáid bharrachóid nua an Aontais agus na mbarrachód náisiúnta atá ann cheana, agus iad a bheith ag feidhmiú taobh le chéile.

1.14. Ba cheart do thomhaltóirí a bheith rannpháirteach in athúsáid, i dtabhairt ar ais, agus in athchúrsáil ábhair pacáistíochta ar an mbealach is fearr agus ba cheart iad a dhreasú chun an méid sin a dhéanamh trí shásraí cúitimh dearfacha agus diúltacha. Beidh ról tábhachtach ag tomhaltóirí sa chóras aisíoca earlaise, in athúsáid agus in athlónadh, agus tá CESE ag iarraidh feachtais oideachais agus múscaile feasachta a chuirfidh ar chumas tomhaltóirí a ról a fheiceáil agus a thuiscint ar bhealach níos fearr.

1.15. Tá CESE ag iarraidh ar an gComhairle agus ar Pharlaimint na hEorpa oibriú i ndlúthchomhar leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha agus le hoibreoirí eacnamaíocha chun teacht ar na bealaí is fearr chun an córas lipéadaithe a chur i bhfeidhm.

1.16. Braitheann cáilíocht na dramhaíola agus an méid dramhaíola ar an acmhainneacht athchúrsála atá inti. Tá CESE ag iarraidh ar na Ballstáit meastóireacht a dhéanamh ar impleachtaí comhshaoil agus eacnamaíochta na ngníomhaíochtaí bainistithe dramhaíola le linn chéim na pleanála.

1.17. Maidir le prionsabail reachtacha, is éard a dhéantar sa rialachán norm a mbíonn tionchar díreach aige ar oibreoirí eacnamaíocha aonair a mheascadh le treoir lena dtugtar aghaidh ar chuspóirí creata do na Ballstáit. Dá bhrí sin, ba cheart é a roinnt ina dhá ghníomh reachtacha. Is éard a bheadh sa chéad ghníomh treoir lena mbunaítear na spriocanna do na Ballstáit maidir le pacáistíocht agus dramhaíl ó phacáistíocht a bhainistiú. Is éard a bheadh sa dara ceann rialachán maidir le buncheanglais le haghaidh pacáistíochta agus ceanglais maidir lena n-athchúrsáilteacht agus lena lipéadú.

1.18. Maidir le laghdú dramhaíola, molann CESE go mbeadh athbhreithniú ar an Treoir maidir le Líonadh Talún (Treoir ón gComhairle 1999/31/CE⁽¹⁾) ag gabháil leis an athbhreithniú ar an reachtaíocht maidir le pacáistiú agus dramhaíl ó phacáistíocht, chun méid na dramhaíola a chuirtear i líonadh talún a laghdú.

2. Cúlra agus gnéithe bunúsacha

An riachtanas atá le breithniú leanúnach a dhéanamh ar thionchair na pacáistíochta ar an gcomhshaoil

2.1. Ar fud an domhain, is táirge aon úsáide í an phacáistíocht den chuid is mó agus caitear amach nó athchúrsáiltear í in ionad í a athúsáid. Measann údaráis chomhshaoil na náisiún mór tionsclaíthe gur bia agus ábhair a úsáidtear i bpacáistíocht bhia atá i gceist le nach mór aon leath den dramhaíl sholadach chathrach⁽²⁾.

2.2. Mar gheall ar chur amú acmhainní luachmhara agus an truailliú de bharr an chórais tomhaltais agus diúscartha sin, tá ár sláinte, an comhshaoil, an inbhuanaitheacht agus an aeráid dhomhanda i mbaol tromchúiseach.

2.3. Tá sé rithábachtach, dá bhrí sin, go ndéanfaidh an Coimisiún Eorpach faireachán rialta ar dhramhaíl ó phacáistíocht, chomh maith lena bailiú, lena bainistiú agus lena hathúsáid, i gcomhar leis na geallsealbhóirí ábhartha go léir.

2.4. Meastar go mbeidh deacrachtaí móra agus cailteanais ioncaim nó post le sárú ag na tionscail sin atá ag athrú, chomh maith le fostaithe agus úinéirí beaga i roinnt earnálacha atá faoi ghrinnscrúdú, mar gheall ar laghdú ar láimhdeachas iomlán mar thoradh ar an éifeacht ionadaíochta. D'fhéadfadh scéimeanna cosanta sóisialta agus tionscnaimh athoiliúna an tionchar sin a laghdú.

2.5. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfadh roinnt réigiún atá ag brath ar theicneolaíochtaí pacáistithe áirithe agus ar tháirgeadh tionsclaíoch a bheith thíos sa ghearrthéarma le cailliúint post agus imirce oibrithe ardspeisialaithe mar aon le hoibrithe nach bhfuil chomh speisialaithe céanna. Tá beartais shaincheaptha ar an leibhéal áitiúil rithábachtach chun imirce daoine oilte agus fairsingiú fásaigh i limistéir thuaithe agus thionsclaíocha a sheachaint.

2.6. Tá sé rithábachtach faireachán a dhéanamh ar thionchar chur chun feidhme na reachtaíochta trí bhunsásra measúnaithe d'fhonn athbhreithniú a dhéanamh ar thaifid gach tíre, dea-chleachtais a mhalartú agus athbhreithnithe paraiméadracha a mholadh. Ní mór aon uasghrádú a d'fhéadfaí a dhéanamh ar chumas teicneolaíoch na dtionscal chun ábhair shonracha a athúsáid agus a athchúrsáil a chur san áireamh (e.g. plástigh in-bhithdhíghrádaithe), agus béim ar leith á leagan ar an tsláinte phoiblí agus ar thionchair fhadtéarmacha ar an gcomhshaoil.

Ionstraimí a dtacaíonn an Coimisiún Eorpach leo chun saincheisteanna pacáistíochta agus ábhar pacáistíochta a bhainistiú

2.7. Sonraítear sa dréachtrialachán ón gCoimisiún na príomhróil atá ag an digitiú agus ag an inbhuanaitheacht maidir le pacáistíocht agus dramhaíl ó phacáistíocht a laghdú. Tá sé rithábachtach an dá rud sin a chomhchuiibriú, ós rud é go bhfuil siad rithábachtach chun spriocanna an Chomhaontaithe Ghlais a bhaint amach agus chun athléimneacht, rathúnas, agus inbhuanaitheacht na hEorpa amach anseo a fheabhsú.

⁽¹⁾ IO L 182, 16.7.1999, lch. 1

⁽²⁾ <https://foodprint.org/issues/the-environmental-impact-of-food-packaging/>.

Acmhainní nádúrtha agus fuinnimh le haghaidh pacáistíochta – ábhair inní agus réitigh

2.8. A bhuí le pacáistíocht nua-aimseartha bhia, ar mórúsáid ábhar pacáistíochta í sin, cuirtear bealach ar fáil chun bia iontaofa, sláintiúil, fadé agus sábháilte a sholáthar. Mar sin féin, is táirgí aon úsáide atá i bhformhór na pacáistíochta bia fós, agus mura mbí codáin ábhair ann le hiad a choinneáil glan ar a chéile, agus muna mbailítear iad, ní féidir iad a athchúrsáil go hiomlán, toisc go bhfuil siad salaithe le bia, róbheag, nó go bhfuil ábhair ilsrathacha iontu.

2.9. Bíonn éileamh ar acmhainní le haghaidh gach cineáil pacáistíochta, lena n-áirítear fuinneamh, uisce, ceimiceáin, peitiriliam, mianraí, adhmad agus teicstílí. Ina theannta sin, mar thoradh ar tháirgeadh pacáistíochta, is minic a bhíonn fuíolluisce agus sloda ann le ceimiceáin dhíobhálacha, agus astaíonn gás ceaptha teasa, miotail thromha agus cáithníní san aer.

2.10. Chun pacáistíocht nua-aimseartha bhia a chruthú, úsáidtear ábhair éagsúla de dhéantús an duine agus ábhair éagsúla shintéiseacha, lena n-áirítear ábhair cheirmeacha, gloine, miotal, páipéar, páipéarchlár, cairtchlár, céir, adhmad agus plaistigh. Tá an chuid is mó den phacáistíocht seo déanta as gloine, plaisteach righin, páipéar agus cairtchlár. Cé, in amanna, go gcruthaítear plaisteach le déanaí as arbhar agus as ábhair plandaí eile, déantar an chuid is mó de as peitiriliam fós a mbíonn breiseáin ann amhail polaiméirí.

2.11. Tá sé rithábhachtach go leagfadh an Coimisiún Eorpach amach sa togra cion íosta éigeantach bithbhunaithe 60 % ar a laghad le haghaidh pacáistíocht inmhúirínithe. Is minic a bhíonn cairtchláir línithe le plaisteach nach bhfuil le feiceáil, agus déantar a lán cineálacha éagsúla pacáistíochta a lipéadú le téacs a mbíonn dúigh chlódóra á n-úsáid ann.

2.12. Cuireann an méadú ar na cineálacha éagsúla pacáistíochta a úsáidtear, mar aon le rátaí ísle athúsáide agus athchúrsála, bac orainn gilleagar ciorclach ísealcharbóin a chruthú san Aontas.

2.13. Tá CESE den tuairim gurb í an phacáistíocht inmhúirínithe is sábháilte ó thaobh teagmháil le bia de agus gurb í an réiteach is oiriúnaí í dá bharr, agus go bhfuil ról lárnach aici chun a áirithiú go mbeidh níos mó dramhaíola in-bhithdhíghrádaithe ann. Laghdódh sí freisin méid na bplaisteach do-bhithdhíghrádaithe a thruaillíodh an múirín murach sin.

3. An phacáistíocht phlaisteach

3.1. D'aithin na Náisiúin Aontaithe gur tubaiste dhomhanda é truailliú plaisteach na n-aigéan, go príomha mar gheall ar an méid pacáistíochta bia a dhéantar as plaisteach a shruthaíonn isteach in aibhneacha⁽³⁾. Is cúis inní é sin do na speicis uisceacha uile.

3.2. Beidh ar na Ballstáit machnamh a dhéanamh ar chur chuige nua maidir le plaistigh atá bunaithe ar an ngeilleagar ciorclach. D'fhéadfaidís roghanna maidir le pacáistíocht chiorclach a chur chun cinn trí ábhair shonracha pholaiméireacha a roghnú chun leibhéal in-athchúrsáilteachta i bhfad níos fearr a áirithiú. I gcás nach féidir plaistigh a athchúrsáil, ba cheart iad a úsáid chun bithbhreosla a ghiniúint.

4. Ábhair bhuana, sonraí athchúrsála agus saincheisteanna a bhaineann leis na spriocanna maidir le buidéal deochanna alcólacha a athlónadh

4.1. Tá tréithe agus airíonna difriúla ag na hábhair éagsúla a úsáidtear sa phacáistíocht bhia, rud a dhéanann difear d'acmhainn in-athchúrsáilte na pacáistíochta sin. Meastar gur buanábhair iad ábhair amhail alúmanam, gloine agus cruach, rud a fhágann gur beag a thugtar a ndíghrádú faoi deara le linn a ré feidhme agus gur féidir iad a athchúrsáil arís agus arís eile, gan baol a bheith ann go gcaillfidís an cháilíocht ná na hairíonna intreacha atá acu.

4.2. Tá méadú suntasach tagtha ar an spéis a léirítear i mbuanábhair, rud atá ar aon dul le smaointeoireacht an gheilleagair chiorclaigh. Ní mór na hábhair sin a aithint mar is ceart sa reachtaíocht a bheidh ann amach anseo, agus beartais a fhorbairt chun tacú go héifeachtúil lena n-athchúrsáil.

4.3. Is féidir pacáistíocht atá bunaithe ar shnáithín nó ábhar nádúrtha eile tacú le fás atá díchúpláilte ó úsáid acmhainní. Is as ábhair inathnuaite a dhéantar an snáithín ar rud é atá marthanach, tarraingteach, in-athchúrsáilte agus in-bhithdhíghrádaithe. Tugadh le fios i staidéir a rinneadh le déanaí gur féidir pacáistíocht snáithíní a athchúrsáil os cionn 25 huairé, rud a léiríonn gur cuid riachtanach den gheilleagar ciorclach í.

⁽³⁾ <https://www.newscientist.com/article/mg25333710-100-pollution-is-the-forgotten-global-crisis-and-we-need-to-tackle-it-now/>.

4.4. Shroich an ráta athchúrsála do phacáistíocht ghloine 76 %⁽⁴⁾ ar an meán san Aontas in 2020. Mar sin féin, d'fhéadfaí feabhas a chur fós féin ar scéimeanna bailiúcháin agus ar an tsórtáil i roinnt Ballstát. Seo a leanas na rátaí sin mar a bhí in 2017: 95 % sa tSualainn, 88,4 % sa Ghearmáin, 78 % san Iodáil agus 61 % sa Fhrainc⁽⁵⁾.

4.5. Leagtar síos sa togra spriocanna éigeantacha maidir le buidéal deochanna alcólacha a athúsáid agus a athlónadh. Mar sin féin, tá príomhoibreoirí eacnamaíocha den tuairim láidir go bhféadfadh dúshlán shuntasacha a bheith ag baint leis na spriocanna sin, ó thaobh soláthair agus rioscaí sláinte de araon, ós rud é go n-úsáideann tomhaltóirí buidéal de ghnáth le haghaidh cúiseanna praiticiúla eile. D'fhéadfadh an athúsáid éigeantach sin fadhbanna a chruthú, go páirteach mar gheall ar ionfhabhtú i ngeall ar na pataiginí agus na baictéir, i measc nithe eile.

5. Truailliú uisce agus talún i ngeall ar an bpacáistíocht bhia

5.1. Nuair a dhiúsraítear pacáistíocht i láithreáin líonta talún, go háirithe pacáistíocht phlaisteach, i dteannta éilliú trom neamh-inghlactha sa talamh agus sa chomhshaol, is féidir le ceimiceáin ó na hábhair, amhail dúigh agus dathanna ó na lipéid, sceitheadh isteach sa screamhuisce agus san ithir.

5.2. Is minic a chríochnaíonn dramhaíl phlaisteach sna réigiúin sin is iargúlta ar domhan, rud a chuireann beatha an duine, na n-éan agus na mara i mbaol. Tá truailliú plaisteach na n-aigéan chomh dona sin gur thug ceann gnóthaí aigéin na Náisiún Aontaithe géarchéim ar leibhéal an phláinéid air.

5.3. Níl in éilliú na n-aigéan ach ceann amháin de na héifeachtaí diúltacha a bhíonn ag ábhar plaisteach ar an éiceachóras. De réir staidéar amháin, caitear amach aon trian den phlaisteach ar fad dá bhfuil ann agus críochnaíonn sé sna huiscebhealaí nó san ithir. Léiríonn staidéir eile go bhfuil an méid truaillithe micreaphlaistigh san ithir ar fud an domhain idir 4 agus 23 huaire níos measa ná an méid truaillithe micreaphlaistigh inár n-aigéin.

5.4. Beidh tionchar diúltach ag micreaphlaistigh san ithir ar iompraíocht ainmhithe na hithreach (amhail péisteanna talún), agus dá bhrí sin scaipfidh siad tinnis agus beidh tionchair dhíobhálacha eile acu. Thángthas freisin ar mhicreaphlaistigh i gcorp leanaí nuabheirthe. Ina theannta sin, ionsúnn plaistigh indíghrádaithe substaintí díobhálacha, amhail déchlóraidhfeinilríchlóireatán (DDT), nuair a bhíonn siad sa talamh agus in uiscebhealaí.

6. Truailliú aeir agus truailliú na n-aigéan i ngeall ar an bpacáistíocht bhia

6.1. Is minic a chríochnaíonn dramhaíl ó phacáistíocht bhia nach féidir a mhúiríniú ná a athchúrsáil i líonadh talún, rud is cúis le hastaíochtaí aeir, an gás ceaptha teasa san áireamh. Eascraíonn meatán, amóinia agus suilfid hidrigine as láithreáin líonta talún. Os a choinne sin, scaoileann loisceoirí mearcair, luaidhe, clóiríd hidrigine, dé-ocsaídí sulfair, ocsaídí nítriúla, ábhar cáithnínach agus dé-ocsainí, arb iad na comhdhúile is contúirtí iad.

6.2. Déantar an chuid is mó de chupáin chaife agus claibíní, cochaill chaife, coimeádáin Styrofoam, buidéal phlaisteacha agus caipíní, clúdaigh phlaisteacha, coimeádáin sé-phaca, agus málaí grósaera plaisteacha le haghaidh aon úsáid amháin. Mura ndéantar athchúrsáil orthu, áfach, éireoidh ár n-uiscebhealaí tacha, áit a gceapann ainmhithe gur bia atá sna cupáin nó téann siad i bhfostú iontu.

6.3. Tá na plaistigh uile atá ar snámh timpeall na n-aigéan thar a bheith díobhálach d'ainmhithe. De réir na heagraíochta Ocean Conservancy⁽⁶⁾, fuarthas plaisteach in 59 % d'éin mhara amhail albatrais agus peileacáin, in 100 % de na speicis turtar mara agus i níos mó ná 25 % de na héisc a sampláladh ó mhargaí bia mara.

6.4. Cé go ndéantar na billiúin punt de phlaisteach de na trilliúin píosaí atá ar snámh timpeall na n-aigéan agus atá á n-iompar ag na sruthanna, ní bhíonn ach 5 % den charn plaisteach sin le feiceáil ar bharr an aigéin; fanann an chuid eile de ar snámh thíos faoin uisce nó fanann sé ar ghrinneall an aigéin.

6.5. Creideann CESE go bhfuil sé rithabhachtach go spreagfaí athchúrsáil orgánach na dramhaíola bia agus na dramhaíola ó phacáistíocht bia inmhuirínithe, á chur san áireamh freisin go mbeidh bailiú ar leithligh le haghaidh athchúrsáil orgánach dramhaíola bia éigeantach ón 31 Nollaig 2023. Maidir leis na fuíll a bhíonn ann de bharr an bheostoic, aoileach agus sciodar, mar shampla, d'fhéadfaí leasachán orgánach, bithghás nó bithmheatán a ghiniúint.

⁽⁴⁾ <https://www.statista.com/statistics/1258851/glass-recycling-rate-in-europe/>.

⁽⁵⁾ https://feve.org/glass_recycling_stats_2018/.

⁽⁶⁾ <https://oceanconservancy.org/about/>.

7. Barúlacha ginearálta

7.1. Tacaíonn CESE le huaillmhian an Choimisiúin Eorpaigh athbhreithniú a dhéanamh ar na ceanglais maidir le pacáistíocht agus dramhaíl ó phacáistíocht, chun teorainn a chur le cainníocht, méid agus meáchan na pacáistíochta ar mhargadh aonair an Aontais Eorpaigh, cosc a chur le táirgeadh dramhaíola ó phacáistíocht nach bhfuil riachtanach, tacú le hathchúrsáil ardcháilíochta, agus méadú a dhéanamh ar in-athchúrsáilteacht agus in-athúsáidteacht pacáistíochta.

7.2. Ba cheart aon athbhreithniú ar an reachtaíocht maidir le pacáistíocht agus dramhaíl ó phacáistíocht a ailíniú go hiomlán le cuspóirí uileghabhálacha an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip (i.e. aeráidneodracht, úsáid inbhuanaithe acmhainní nádúrtha, agus cosaint an chomhshaoil), agus ba cheart na hathbhreithnithe sin a bheith comhsheasmhach le reachtaíocht ghaolmhar, amhail an plean gníomhaíochta um an ngeilleagar ciorclach, an Treoir Réime Dramhaíola, an Treoir maidir le plaistigh aon úsáide, an Treoir maidir le hÉicidhearthóireacht, agus reachtaíocht an Aontais maidir le hábhair a bhíonn i dteagmháil le bia.

7.3. Leagann CESE béim ar an ngá atá le dianchritéir maidir le hin-athchúrsáilteacht pacáistíochta. Ba cheart pacáistíocht a rangú mar ábhar in-athchúrsáilte i gcás inar féidir í a athchúrsáil arís agus arís eile i mbuanchóras lúbiata, agus ní hamháin i gcás ina gcomhlíontar na critéir deartha agus ina bhfuil bailiú ar leithligh ann do na hábhair agus ina ndéantar iad a shórtáil gan éilliú.

7.4. Creideann CESE gur cheart na critéir chéatadáin le haghaidh pacáistíocht atá le hathchúrsáil ar scála a chomhlánú le ceanglas cainníochtúil lena gcumhdaítear líon leordhóthanach Ballstát den Aontas.

7.5. Tacaíonn an Coiste le cur chun feidhme na ngrád feidhmíochta in-athchúrsáilteachta, bunaithe ar na critéir “dearadh le haghaidh athchúrsála” do chatagóirí pacáistíochta. Is díol sásaimh do CESE go bhfuiltear leis na hábhair uile a chomhchuíbhiú agus tá súil aige go gcuirfí deireadh leis an bpacáistíocht de réir a chéile agus go mbronnfaí Grád Feidhmíochta E ar an bpróiseas sin faoi 2030.

7.6. In 2020, shroich an meánráta athchúrsála ar fud an Aontais 85,5 % le haghaidh pacáistíocht chruach, 74 % le haghaidh pacáistíocht ghloine, agus 82 % le haghaidh pacáistíocht pháipéir. Tá na córais lúbiata chiorclacha do na hábhair sin réasúnta éifeachtach. Mar sin féin, dá nglacfaí sprioc maidir le hábhar athchúrsáilte le haghaidh pacáistíocht chruach, mar shampla, d’fhéadfaí margadh na n-amhábhair tánaisteach a dhíchobhsú agus a ilroinnt, agus d’fhéadfadh tionchar diúltach a bheith aige sin ar an gcomhshaoil. Níor cheart na spriocanna éigeantacha maidir le hábhar athchúrsáilte a theorannú do ghrúpaí sonracha pacáistíochta agus ábhar amháin, óir d’fhéadfadh sé go gcuirfí feabhas ar an margadh agus go mbainfí úsáid as ábhair athchúrsáilte (e.g. plaistigh) ar bhonn níos minice mar thoradh ar na spriocanna sin a ghlacadh.

7.7. Cuireann CESE i bhfios go láidir gur cheart na sciartacha den mhargadh a bhaineann le hábhair phacáistíochta éagsúla i dtaca le méid foriomlán na dramhaíola ó phacáistíocht sna Ballstáit a chur san áireamh agus measúnú á dhéanamh ar na deiseanna atá ann an dramhaíl a laghdú. Ba cheart spriocanna maidir le laghdú a shocrú do gach ábhar pacáistíochta (plaisteach, páipéar, miotail fheiriúla, alúmanam, etc.), agus éabhlóid na rátaí athchúrsála le himeacht ama á cur san áireamh, chun cothrom iomaíochta a áirithiú agus chun cosc a chur le hábhair phacáistíochta áirithe a bhfuil leibhéal íseal in-athchúrsáilteachta ag baint leo a chur in ionad ábhair phacáistíochta eile nuair nach gá é sin a dhéanamh.

7.8. Ba cheart Ballstáit an Aontais a dhreasú go héifeachtach chun tacú le hinfheistíochtaí nua i mbonneagar agus i dteicneolaíochtaí athchúrsála, agus i dtaighde agus i bhforbairt, chomh maith.

7.9. Creideann CESE gur cheart athbhreithniú ar an Treoir maidir le Líonadh Talún a bheith ag gabháil leis an athbhreithniú ar an Treoir maidir le Pacáistíocht agus Dramhaíl ó Phacáistíocht freisin, chun diúscairt dramhaíola ó phacáistíocht i líonadh talún a laghdú. Bheadh laghdú ar an méid dramhaíola a chríochnaíonn i líonadh talún i gcomhréir le tiomantas an Aontais don athchúrsáil agus do laghdú dramhaíola.

7.10. Ní mór prionsabal na neodracht, ó thaobh na n-ábhar de, a urramú agus a chur i bhfeidhm sa rialachán athbhreithnithe, i.e. solúbthacht a bheith ann chun ábhar pacáistíochta a roghnú bunaithe ar a oiriúnacht d’úsáid ar leith, ar a shaintréithe teicniúla agus struchtúracha agus ar a phróifíl fhoriomlán chomhshaoil.

8. Barúlacha sonracha

8.1. Sa bhreis ar an reachtaíocht atá beartaithe, lena n-áirítear maidir le lipéadú, cumarsáid, bailiú, sórtáil agus in-athúsáidteacht, creideann CESE gur cheart do na Ballstáit cuimhneamh ar shrianta a thabhairt isteach maidir le táirgeadh ábhar pacáistíochta, le cois ionstraimí fíoscacha, b’fhéidir, chun spriocdhátaí an Chomhaontaithe Ghlais a chomhlíonadh.

8.2. Molann CESE go dtacódh an tAontas agus na Ballstáit, ar gach uile bhealach dá bhfuil ann, le hin-athchúrsáilteacht agus in-athúsáidteacht pacáistíochta, trí dhreasachtaí a chur ar fáil chun roghanna malartacha ábhair in-athchúrsáilte nó in-athnuaithe a úsáid nó trí dhídhreasú a dhéanamh ar ábhair phacáistíochta nach bhfuil ag roinnt leo ach saintréithe in-athchúrsáilte ísle.

8.3. Ba cheart do na Ballstáit tacaíocht airgeadais a thabhairt d'oibreoírí eacnamaíocha sa phróiseas aistrithe, ar oibreoírí iad a bhfuil baint acu leis an earnáil thábhachtach sin, agus a bhfuil mórfhreagrachtaí orthu a mhéid a bhaineann le fostaithe agus lena n-áiteanna oibre.

8.4. Ba cheart beartais shoiléire náisiúnta agus idirnáisiúnta a bhunú chun táirgeoírí dramhaíola a n-íompraítear a gcuid dramhaíola chuig Ballstáit eile a shainaithint.

8.5. Ba cheart do na Ballstáit na geallsealbhóirí a spreagadh chun smaointe nua a fhorbairt maidir le pacáistíocht agus lipéadú cuí chun spriocanna an Chomhaontaithe Ghlais a bhaint amach agus chun aon chalaois a bhaineann le táirgí de thionscnamh Eorpach a sheachaint.

8.6. Ba cheart ról na mbardas i mbailiú dramhaíola agus i mbainistiú dramhaíola a shainiú go soiléir ionas nach mbeidh an iliomad nósanna imeachta agus bonneagair éagsúil ann maidir le bainistiú dramhaíola.

An Bhruiséil, 27 Aibreán 2023.

Uachtarán
Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa
Oliver RÖPKE
